

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 18 czerwca 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumentów – Sprzedaż usług finansowych na odległość – Dyrektywa 2002/65/WE – Artykuł 1 – Zakres stosowania – Umowy dotyczące usług finansowych obejmujące umowę wstępną, po której następują kolejne czynności – Zastosowanie dyrektywy 2002/65/WE jedynie do umowy wstępnej – Artykuł 2 lit. a) – Pojęcie „umowy dotyczącej usług finansowych” – Aneks do umowy kredytu zmieniający pierwotnie ustaloną wysokość oprocentowania

W sprawie C-639/18

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Kiel (sąd krajowy w Kilonii, Niemcy) postanowieniem z dnia 7 września 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 października 2018 r., w postępowaniu:

KH

przeciwko

Sparkasse Südholstein,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot, prezes izby, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes Trybunału, M. Safjan (sprawozdawca), L. Bay Larsen i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: D. Dittert, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 września 2019 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu KH – C. Rugen, Rechtsanwalt,
- w imieniu Sparkasse Südholstein – F. van Alen, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, M. Hellmann, E. Lanckenau oraz T. Henze, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – B.-R. Killmann oraz C. Valero, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 marca 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniającej dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. 2002, L 271, s. 16).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy KH a Sparkasse Südholstein w przedmiocie przysługującego KH prawa odstąpienia od umowy kredytu w wyniku zmiany aneksem do umowy pierwotnie ustalonej wysokości oprocentowania kredytu.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 1, 3, 13, 16–18 dyrektywy 2002/65 stanowią:
  - „(1) W kontekście osiągnięcia celów jednolitego rynku ważne jest przyjęcie środków zmierzających do stopniowej konsolidacji tego rynku, środki te muszą przyczyniać się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów zgodnie z art. 95 i 153 [WE].
  - [...]
  - (3) W celu zagwarantowania wolności wyboru, która jest podstawowym prawem konsumentów, niezbędny jest wysoki poziom ochrony konsumentów w celu wzmocnienia zaufania konsumenta do sprzedaży na odległość.
  - [...]
  - (13) Niniejsza dyrektywa powinna gwarantować wysoki poziom ochrony konsumentów w celu zapewnienia swobodnego przepływu usług finansowych. Państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości przyjmowania innych przepisów niż przepisy ustanowione w niniejszej dyrektywie w obszarach, które ona harmonizuje, chyba że inaczej postanowiono w niniejszej dyrektywie.
  - [...]
  - (16) Pojedyncza umowa obejmująca kolejne czynności lub pojedyncze czynności tego samego charakteru wykonane w czasie mogą być przedmiotem różnego traktowania prawnego w różnych państwach członkowskich, ale ważne jest, by niniejsza dyrektywa była stosowana w ten sam sposób we wszystkich państwach członkowskich. W tym celu właściwe jest uznanie, że niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do pierwszej z serii kolejnych czynności lub odrębnych czynności tego samego rodzaju wykonywanych w czasie, które mogą być uznane za będące całością, bez względu na to, czy czynność ta lub seria czynności odbywają się na podstawie jednej umowy lub kilku kolejnych umów.
  - (17) Za »wstępną umowę o świadczenie usług« można uznać na przykład otwarcie rachunku bankowego, otrzymanie karty kredytowej, zawarcie umowy na zarządzanie portfelem inwestycyjnym, a za »czynności« można uznać na przykład ulokowanie na rachunku lub

wycofanie z rachunku bankowego środków finansowych, dokonanie płatności za pomocą karty kredytowej, transakcje dokonane w ramach umowy zarządzania portfelem inwestycyjnym. Dodawanie nowych elementów do wstępnej umowy o świadczenie usług, takich jak możliwość zastosowania instrumentu płatności elektronicznej w ramach istniejącego rachunku bankowego, nie jest traktowane jako »czynność«, ale jako dodatkowa umowa, do której ma zastosowanie niniejsza dyrektywa. Subskrypcja na nowe jednostki tego samego zbiorowego funduszu inwestycyjnego jest traktowana jako »kolejna czynność tego samego rodzaju«.

(18) Niniejsza dyrektywa, poprzez objęcie systemu świadczenia usług zorganizowanego przez dostawcę usług finansowych, ma na celu wykluczenie ze swojego zakresu usług świadczonych okazjonalnie i poza strukturą handlową przeznaczoną do zawierania umów na odległość”.

4 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Przedmiot i zakres”, stanowi:

„1. Przedmiotem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących sprzedaży usług finansowych na odległość.

2. W przypadku umów o usługi finansowe, które obejmują wstępną umowę o świadczenie usług, po którym następują kolejne odrębne czynności tego samego rodzaju wykonywane w czasie, przepisy niniejszej dyrektywy mają zastosowanie jedynie do wstępnej umowy.

W przypadku gdy nie istnieje wstępna umowa o świadczenie usług, ale kolejne czynności lub wykonywane w czasie odrębne czynności tego samego rodzaju są wykonywane pomiędzy tymi samymi stronami umowy, stosuje się art. 3 i 4 jedynie w momencie wykonania pierwszej czynności. Jednakże jeśli nie wykonano żadnej czynności tego samego rodzaju przez dłużej niż rok, kolejna czynność jest uważana za pierwszą w nowej serii czynności i odpowiednio art. 3 i 4 mają zastosowanie”.

5 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, przewiduje:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) »umowa zawierana na odległość« oznacza każdą umowę dotyczącą usług finansowych zawartą pomiędzy dostawcą a konsumentem w ramach zorganizowanej sprzedaży na odległość lub systemu świadczenia usług prowadzonego przez dostawcę, który do celów umowy korzysta wyłącznie z jednego lub kilku środków porozumiewania się na odległość włącznie z chwilą zawarcia umowy;
- b) »usługa finansowa« oznacza wszelkie usługi o charakterze bankowym, kredytowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym, inwestycyjnym lub płatniczym;
- c) »dostawca« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, prywatną lub publiczną, która ze względów handlowych lub zawodowych jest umownym dostawcą usług objętych umowami zawieranymi na odległość;
- d) »konsument« oznacza każdą osobę fizyczną, która w ramach umów zawieranych na odległość objętych niniejszą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą, przedsiębiorstwem lub zawodem;

[...]”.

- 6 Artykuł 3 tej dyrektywy, zatytułowany „Informacja dla konsumenta przed zawarciem umowy na odległość”, ma następujące brzmienie:

„1. W odpowiednim czasie przed związaniem konsumenta jakąkolwiek umową zawieraną na odległość lub ofertą otrzymuje on następujące informacje dotyczące:

[...]

- 3) umowy zawieranej na odległość

a) istnienie lub brak prawa odstąpienia zgodnie z art. 6 i jeśli prawo do odstąpienia istnieje, okres jego obowiązywania i warunki wykonania tego prawa, w tym informacja na temat wysokości kwoty, jaka może być wymagana do zapłaty przez konsumenta na podstawie art. 7 ust. 1, a także konsekwencje niewykonania tego prawa;

[...]

2. Informacje określone w ust. 1, których handlowe przeznaczenie musi być jasno wyrażone, powinny być przekazane w jasny i zrozumiały sposób, w formie odpowiedniej dla zastosowanego środka porozumiewania się na odległość, w poszanowaniu w szczególności zasad dobrej wiary w transakcjach handlowych oraz zasad regulujących ochronę osób, które zgodnie z ustawodawstwem państw członkowskich nie są zdolne do wyrażenia zgody, np. nieletnich.

[...]”.

- 7 Artykuł 6 dyrektywy 2002/65, zatytułowany „Prawo odstąpienia”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewnią, aby konsument miał zagwarantowane 14 dni kalendarzowych na odstąpienie od umowy bez stosowania kar i bez podawania przyczyny.

[...]

Okres odstąpienia liczony jest od:

- dnia zawarcia umowy zawieranej na odległość, z wyjątkiem powyżej wspomnianych ubezpieczeń na życie, gdzie okres ten rozpoczyna się w momencie poinformowania konsumenta o zawarciu umowy na odległość, lub
- od dnia, w którym konsument otrzymuje regulamin umowy [warunki umowy] i informacje zgodnie z art. 5 ust. 1 lub 2, jeśli data ta jest późniejsza niż data określona w tiret pierwszym.

[...]

3. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, aby prawo odstąpienia nie miało zastosowania do:

- a) jakichkolwiek kredytów pierwotnie mających służyć nabyciu lub zachowaniu prawa własności gruntów lub istniejącego lub zaprojektowanego budynku, lub dla celów renowacji lub modernizacji budynku; lub
- b) jakichkolwiek kredytów zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości lub prawem związanym z nieruchomością

[...]”.

Prawo niemieckie

- 8 Paragraf 312b ust. 1 Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) w brzmieniu obowiązującym w dniu zajścia okoliczności sporu w postępowaniu głównym (zwanego dalej „BGB”), miał następujące brzmienie:
- „Umowy zawierane na odległość oznaczają umowy o dostawę towarów lub świadczenie usług, w tym usług finansowych, które są zawierane między przedsiębiorcą a konsumentem przy wyłącznym wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, chyba że umowa nie została zawarta w ramach zorganizowanego systemu sprzedaży na odległość lub świadczenia usług na odległość. Usługi finansowe w rozumieniu zdania pierwszego oznaczają usługi o charakterze bankowym, kredytowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym, inwestycyjnym lub płatniczym”.
- 9 Paragraf 312d BGB przyznaje konsumentowi, który zawarł umowę na odległość prawo odstąpienia od umowy i precyzuje, co do zasady, że termin na odstąpienie od umowy nie rozpoczyna biegu przed wypełnieniem obowiązku informacyjnego a w przypadku świadczenia usług – przed zawarciem umowy.
- 10 Zgodnie z § 495 ust. 1 BGB:
- „W przypadku umowy kredytu zawartej przez konsumenta, kredytobiorcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy [...]”.
- 11 Treść § 312b i 312d BGB została zmieniona Gesetz zur Umsetzung der Verbraucherrechtlicherichtlinie und zur Änderung des Gesetzes zur Regelung der Wohnungsvermittlung (ustawą transponującą dyrektywę o ochronie konsumentów i zmieniającą ustawę o agencjach obrotu nieruchomości) z dnia 20 września 2013 r. (BGBl. 2013 I, s. 3642). Paragraf 229 ust. 32 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (ustawy wprowadzającej kodeks cywilny) przewiduje jednak, że zmiany wprowadzone w ten sposób do BGB nie mają zastosowania do umów zawartych przed dniem 13 czerwca 2014 r. Ze wspomnianego § 229 ust. 32 wynika ponadto, że prawo konsumenta do odstąpienia od umowy nie wygasa w odniesieniu do umów o usługi finansowe jeżeli konsument, w odniesieniu do umowy zawartej na odległość przed dniem 13 czerwca 2014 r., nie został poinformowany o przysługującym mu prawie odstąpienia od umowy lub nie został poinformowany w sposób, który spełniałby wymogi prawne obowiązujące w dniu zawarcia umowy
- 12 Paragraf 495 ust. 1 BGB, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 sierpnia 2002 r. do dnia 12 czerwca 2014 r. przewiduje:
- „W przypadku umowy kredytu zawartej przez konsumenta kredytobiorcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy zgodnie z § 355”.
- 13 W brzmieniu obowiązującym w dniu zajścia okoliczności leżących u podstawy sporu w postępowaniu głównym § 355 ust. 3 BGB stanowił:
- „Prawo do odstąpienia od umowy wygasa najpóźniej sześć miesięcy po zawarciu umowy. W przypadku sprzedaży towarów bieg termin rozpoczyna się w dniu ich odbioru przez adresata. W drodze odstępstwa od zdania pierwszego prawo do odstąpienia od umowy nie wygasa, jeżeli konsument nie został prawidłowo poinformowany o swoim prawie do odstąpienia od umowy; w przypadku umów o usługi finansowe zawieranych na odległość prawo do odstąpienia od umowy nie wygasa również, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił prawidłowo swoich obowiązków informacyjnych zgodnie z art. 312c ust. 2 pkt 1”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 14 W dniach 1 lipca 1994 r., 17 lipca 1994 r. i 4 listopada 1999 r. instytucja bankowa, w której prawa wstąpiła Sparkasse Südholstein, zawarła z KH trzy umowy kredytu. Pierwsza umowa, opiewająca na kwotę 114 000 marek niemieckich (DEM, około 57 000 EUR) oraz odsetki w wysokości 6,95%, dotyczyła również finansowania nieruchomości i była zabezpieczona ustanowioną na niej hipoteką. Druga umowa, opiewająca na kwotę 112 000 DEM (około 56 000 EUR) oraz odsetki w wysokości 5,7%, również dotyczyła finansowania nieruchomości i była zabezpieczona ustanowioną na niej hipoteką. Trzecia umowa, opiewająca na kwotę 30 000 DEM (około 15 000 EUR) oraz odsetki w wysokości 6,6%, dotyczyła finansowania towarów konsumpcyjnych.
- 15 Klauzule umowne zawarte w tych umowach przewidywały, że po upływie określonego terminu każda ze stron ma prawo żądać dostosowania pierwotnie uzgodnionej wysokości oprocentowania i że w przeciwnym razie instytucja kredytująca może ustalić zmienną wysokość oprocentowania porównywalną oprocentowaniem stosowanym do kredytów tego rodzaju.
- 16 Zgodnie z tymi postanowieniami od 2008 r. do 2010 r. – korzystając wyłącznie ze środków porozumiewania się na odległość – strony wprowadziły aneksy do trzech umów, ustalające nową roczną wysokość oprocentowania. Przy okazji zawarcia rzeczonych aneksów Sparkasse Südholstein nie poinformowała KH, że przysługuje jej prawo odstąpienia od umowy.
- 17 W oświadczeniu z dnia 2 września 2015 r., doręczonym Sparkasse Südholstein w dniu 8 września 2015 r., KH poinformowała, że zamierzała odstąpić od aneksów. Podkreśliwszy, że każdy z tych aneksów stanowi umowę zawieraną na odległość, podniosła ona, że ponieważ nie została poinformowana o przysługującym jej prawie odstąpienia od umowy, ma ona jeszcze możliwość odstąpienia od umowy na podstawie § 495 ust. 1 BGB lub ewentualnie na podstawie § 312d ust. 1 BGB.
- 18 KH wniosła do Landgericht Kiel (sądu krajowego w Kilonii, Niemcy) pozew o stwierdzenie, że odstąpienie od aneksów do drugiej i trzeciej umowy skutkowało wygaśnięciem umowy między stronami w przedmiocie ustalonej przez te aneksy wysokości oprocentowania oraz o nakazanie Sparkasse Südholstein zwrotu na jej rzecz odsetek i kwoty głównej zapłaconych od chwili zawarcia aneksów do umowy, uiszczonych kosztów prowadzenia rachunku oraz zapłaty odszkodowania.
- 19 Sparkasse Südholstein wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując istnienie prawa KH do odstąpienia od aneksów do umowy. Zdaniem tej instytucji bankowej bowiem, poza faktem, że pierwotne umowy nie zostały zawarte przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, aneksy, które nie dotyczyły innych usług finansowych, nie mogły być przedmiotem odrębnego odstąpienia. Tytułem ewentualnym, Sparkasse Südholstein podnosi, że jedynym skutkiem odstąpienia przez KH od postanowień aneksów byłoby stwierdzenie nieważności aneksów, a nie umów pierwotnych, które podlegają nadal zmiennej wysokości oprocentowania zgodnie z postanowieniami umowy.
- 20 Sąd odsyłający wyjaśnia, że rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu głównym zależy od tego, czy aneksy należy uznać, po pierwsze – za zawarte w ramach zorganizowanego przez dostawcę systemu świadczenia usług na odległość w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65, a po drugie – za wchodzące w zakres pojęcia „umów o usługi finansowe”, którym posługuje się ten przepis. W szczególności sąd odsyłający podkreśla, że odpowiedź na drugie z tych pytań jest konieczna, aby w razie konieczności móc zastosować do sporu w postępowaniu głównym § 312b ust. 1 oraz § 312d ust. 1 i 2 BGB, i dodaje, że zgodnie z wolą ustawodawcy niemieckiego pojęcie „umów o świadczenie usług, w tym usług finansowych”, o którym mowa w § 312 ust. 1 zdanie pierwsze BGB, powinno być interpretowane zgodnie z dyrektywą 2002/65.

21 W tych okolicznościach Landgericht Köln (sąd krajowy w Kilonii,) postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy [2002/65] umową zawartą »w ramach zorganizowanego systemu sprzedaży na odległość lub świadczenia usług na odległość prowadzonego przez dostawcę« jest umowa, na podstawie której dochodzi do zmiany istniejącej umowy kredytu wyłącznie w odniesieniu do wysokości uzgodnionego oprocentowania (aneks dotyczące oprocentowania), w przypadku gdy bank zawiera zabezpieczone hipotecznie umowy kredytu służące finansowaniu nieruchomości wyłącznie w swoich oddziałach, natomiast w toku trwających stosunków handlowych zawiera umowy zmieniające zawarte wcześniej umowy kredytu, niekiedy wyłącznie przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość?
- 2) Czy mamy do czynienia z »umową dotyczącą usług finansowych« w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65, w przypadku gdy istniejąca umowa kredytu zostanie zmieniona wyłącznie w odniesieniu do uzgodnionej wysokości oprocentowania (aneks dotyczący wysokości oprocentowania), a termin obowiązywania umowy nie zostanie przedłużony ani kwota kredytu nie ulegnie zmianie?».

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania drugiego

- 22 Poprzez pytanie drugie, które należy zbadać w pierwszej kolejności, sąd odsyłający dąży co do zasady do ustalenia, czy art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65 należy interpretować w ten sposób, że aneks do umowy kredytu wchodzi w zakres pojęcia „umowy dotyczącej usług finansowych” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli aneks ogranicza się jedynie do zmiany pierwotnie uzgodnionej wysokości oprocentowania, bez przedłużenia terminu obowiązywania umowy, ani zmiany jej kwoty, w sytuacji gdy pierwotne warunki umowy kredytu przewidywały wprowadzenie takiego aneksu, a w razie jego braku – zastosowanie zmiennej wysokości oprocentowania.
- 23 Tytułem wstępu należy wskazać – jak podkreśliła rzecznik generalna w pkt 45 opinii – że dyrektywa 2002/65 dokonuje co do zasady całkowitej harmonizacji zagadnień, które reguluje oraz że w konsekwencji jej treści powinno nadać się wspólną wykładnię we wszystkich państwach członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 11 września 2019 r., Romano, C-143/18, EU:C:2019:701, pkt 34 i 55).
- 24 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii oraz zasady równego traktowania wynika, że treść przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla celów ustalenia jego znaczenia i zakresu, powinna zwykle w całej Unii Europejskiej być przedmiotem autonomicznej i jednolitej wykładni, którą należy ustalić z uwzględnieniem nie tylko brzmienia tego przepisu, ale również kontekstu tego przepisu oraz celu danego uregulowania (wyrok z dnia 23 maja 2019 r., WB, C-658/17, EU:C:2019:444, pkt 50 i przytoczone tam orzecnictwo).
- 25 Jeśli chodzi o treść pojęcia „umowa dotycząca usług finansowych” zawartego w art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65, należy zauważyć, że poczynione w nim odesłanie do „usług finansowych” stanowi element odróżniający to pojęcie, ponieważ chodzi o określenie szczególnej kategorii umów.
- 26 Artykuł 2 lit. b) dyrektywy 2002/65 określa „usługi finansowe” jako wszelkie usługi o charakterze bankowym, kredytowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym, inwestycyjnym lub płatniczym.

- 27 W odniesieniu w szczególności do umowy kredytu Trybunał miał już okazję uściślić, że świadczeniem charakterystycznym jest samo oddanie do dyspozycji kwoty kredytu, podczas gdy spoczywający na kredytobiorcy obowiązek zwrotu owej kwoty jest wyłącznie konsekwencją spełnienia świadczenia przez kredytodawcę (wyrok z dnia 15 czerwca 2017 r., Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, pkt 41).
- 28 Co się tyczy następnie kontekstu, w jaki wpisuje się art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65, należy zwrócić uwagę, że jak słusznie podnoszą sąd odsyłający i rzecznik generalna w pkt 41 opinii, w przypadku umów dotyczących usług finansowych zawierających „wstępną umowę o świadczenie usług”, po której następują inne czynności, przepisy dyrektywy 2002/65 mają zastosowanie, zgodnie z jej art. 1 ust. 2 akapit pierwszy, jedynie do wstępnej umowy o świadczenie usług. Motyw 17 zdanie drugie wspomnianej dyrektywy uściśla w tym względzie, że dodawanie nowych elementów do wstępnej umowy o świadczenie usług, nie jest traktowane jako „czynność”, ale jako dodatkowa umowa, do której stosuje się tę dyrektywę.
- 29 Tymczasem w świetle przykładów czynności przedstawionych w tym samym motywie 17 należy uznać, że ustanowienie w drodze aneksu nowej wysokości oprocentowania na podstawie warunku renegotjacji przewidzianej już w pierwotnej umowie, ustanawiającej w przypadku braku umowy warunków uzupełniającej ustanawiającej zmienną wysokość oprocentowania, nie stanowi ani czynności, w rozumieniu art. 1 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 2002/65, ani dodania elementów do wstępnej umowy.
- 30 Tym samym zarówno z wykładni językowej, jak również systemowej art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65 wynika, że „umowę dotyczącą usług finansowych” należy uznać za umowę przewidującą świadczenie takich usług. Tymczasem warunek ten nie jest spełniony, w przypadku gdy – tak jak w sprawie w postępowaniu głównym – rozpatrywany aneks ma na celu jedynie dostosowanie wysokości oprocentowania należnego jako ekwiwalent wcześniej uzgodnionej usługi.
- 31 Wykładnia ta znajduje potwierdzenie w analizie innych przepisów dyrektywy 2002/65, z której wynika, że obejmuje ona co do zasady swym zakresem umowy dotyczące zobowiązania charakteryzującego świadczenie usługodawcy. I tak art. 3 wspomnianej dyrektywy przewiduje, że konsument powinien być w pełni poinformowany o tożsamości dostawcy lub o podstawowych cechach usługi finansowej, w tym o istnieniu lub braku prawa do odstąpienia od umowy. Tymczasem w przypadku aneksu dotyczącego jedynie wysokości oprocentowania, ponowne informowanie konsumenta o tych elementach byłoby pozbawione sensu.
- 32 Co się tyczy wreszcie celu dyrektywy 2002/65, należy stwierdzić, że zgodnie z jej motywami 3 i 13 jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów w celu zwiększenia ich zaufania do sprzedaży na odległość i zapewnienia swobodnego przepływu usług finansowych.
- 33 Tymczasem taki cel niekoniecznie wymaga, aby w sytuacji, gdy zgodnie z pierwotnymi warunkami umowy kredytu aneks do niej określał nową wysokość oprocentowania, ów aneks należało uznać za nową umowę dotyczącą usług finansowych.
- 34 W świetle powyższego na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 2 lit. a) dyrektywy 2002/65 należy interpretować w ten sposób, że aneks do umowy kredytu nie wchodzi w zakres pojęcia „umowy dotyczącej usług finansowych” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli aneks ogranicza się jedynie do zmiany pierwotnie uzgodnionej wysokości oprocentowania, bez przedłużenia terminu obowiązywania umowy, ani zmiany jej kwoty, w sytuacji gdy pierwotne warunki umowy kredytu przewidywały wprowadzenie takiego aneksu, a w razie jego braku – zastosowanie zmiennej wysokości oprocentowania

Co do pytania pierwszego

- 35 Mając na uwadze odpowiedź udzieloną na pytanie drugie, brak jest konieczności udzielenia odpowiedzi na pytanie pierwsze.

W przedmiocie kosztów

- 36 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 2 lit. a) dyrektywy 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniającej dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE należy interpretować w ten sposób, że aneks do umowy kredytu nie wchodzi w zakres pojęcia „umowy dotyczącej usług finansowych” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli aneks ogranicza się jedynie do zmiany pierwotnie uzgodnionej wysokości oprocentowania, bez przedłużenia terminu obowiązywania umowy kredytu, ani zmiany jej kwoty, w sytuacji gdy pierwotne warunki umowy kredytu przewidywały wprowadzenie takiego aneksu, a w razie jego braku – zastosowanie zmiennej wysokości oprocentowania.

Podpisy